

Növény	Csírázási hőmérséklet	Csírázási idő (nap)	Vetési idő helyre- vetve	Palánta kiültetés ideje	Vetés Mulcs/ Talaj	Ültetés Mulcs/ Talaj	Megjegyzés
bab	20-30	6-18	05; 07		T	T	Négyévente ugyanoda
bazsalikom	23-30	5	03	05	T	M/T	Fényen csírázik
bimbós kel		5-7	07; 10	06-07	T	M/T	Télálló
borsó	5-25	6-36	03-04; 07; 10		T		Négyévente ugyanoda
brokkoli	10-30	4-20	03; 05; 07	05;06	T	M/T	Korai, közép és késői fajták
burgonya	6-30		04; 07-08 gumóról		M/T		Nyári ültetés vetőburgonyának
cékla	10-30	5-16	03-07		M/T		
csicsóka			11-04 gumóról		M/T		-30 fokig fagyálló, földben marad
főzőtök/ cukkini	25-30	5-10	05-06	05-06	M/T	M/T	3 mag fészekbe
fejes saláta	5-25	2-14	03-04	03	T	T	Fény kell a csírázáshoz, talajfelszínre ültetni!
fodros kel	10-35	4-14	03-04	05-06	T	M/T	Téli fogyasztáshoz augusztusban palántázzuk
fokhagyma	15-25	10-14	10; 02-03 gerezd		T		Őszi és tavaszi őszt szalmával takarni
görögdinnye	25-30	3-12	04-05	05-06	M/T	M/T	Fészekbe 3-5 mag fény és meleg igényes
hagyma- félék magról	5-15	5-15	03		T		
hagyma- félék dughagyma	10-35	4-14	03; 10		T		Csak szalmával takarni!
kapor	15-20	21-25	03-04; 07		T		
káposzta téli	10-35	4-14	05-06	05	T	M/T	Meleget nem szereti
karalábé	10-30	4-7	03-07	04-05	T	M/T	Nyári és tárolási
karfiol	10-30	4-20	03; 05; 07	03-04	T	M/T	Kelés után hideghatás szükséges
kelkáposzta	10-35	4-14	03; 05	03-04	T	M/T	

kínai kel	10-35	4-14	07-08		T		Palántáról 08-09
Növény	Csírázási hőmérséklet	Csírázási idő (nap)	Vetési idő helyrevetve	Palánta kiültetés ideje	Vetés mulcs/ Talaj	Ültetés mulcs/ Talaj	Megjegyzés
kömény (gumós édes -)	18-22	14	06-07		T		Hosszúnappalos, hidegérzékeny, korán kell betakarítani
kukorica csemege	15-35	4-12	05; 07		M/T		
lóbab	14-15	10-12	03-04		T		
mángold	10-30	5-16	03-04; 07		T		
mák	1-10	10-20	02-03; 09-10		T		Olvadó hóra is, csírázáshoz fény kell
padlizsán	25-30	5-10		05-06		M/T	
paprika	20-35	8-12		05-06		M/T	hőigényes
paradicsom	15-30	6-14	04-05	05	T	M/T	
paszternák	10-20	14-26	03		T		
petrezselyem	15-20	21	03-04; 10		T		Csírázásnál vízigényes hidegtűrő
póréhagyma	15-20	5-15	03-04; 10		T		
rebarbara	12-15	10-14	07; 10		T	M/T	Tóosztással, lúgos talajt nem kedveli
reték/hónapos	10-35	3-12	03-04		T		fényigényes
reték/ fekete			07-08		T		Hosszúnappalos, hidegtűrő
sárgadinnye	20-30	3-10	05	05-06	M/T	M/T	fészekbe
sárgarépa	10-30	6-18					
snidling	15-20	10-14					
sóska	5-15	10-20	03;10		T		Fényen csírázik
spenót	15-20	5-12	03-04		M/T		
sütőtök	16-30	5-12	05	05	M/T	M/T	Fészekbe 2-3 mag, egy növény marad
saláta	5-25	2-14	03; 07	04-05	T	M/T	
uborka	20-35	3-6	05-06; 07	05	M/T	M/T	
zeller	15-20	7-21	07	05		M/T	
zöldbab	20-30	6-12	04-05;06		T		

Magyarázat a táblázathoz

Csírázási hőmérséklet

A csírázási hőmérséklet a talaj hőmérsékletére vonatkozik. A hőmérsékletet 10 cm mélységben, a reggeli órákban kell mérni. A megadott szélsőértékek nem az optimumot jelentik. A csírázás a megadott hőmérséklet minimumon kezdődik meg, de a csíranövény fejlődésének optimuma magasabb. Pl., a paprika, padlizsán, uborka, dinnyék számára 28-32 °C a csírázási optimum hőmérséklet, de 18°C-on már elkezdnek csírázni. A sárgarépa, petrezselyem, borsó, fejes saláta, spenót, sóska 20-22°C-on csírázik a legjobban, de a folyamat már 6-8°C-on elkezdődik.

A vetést nem érdemes erőltetni a megfelelő csírázási hőmérséklet előtt. A túl korán elvetett magok megrothadhatnak, károsíthatják a gombák, vagy nagyon lassan kicsíráznak, de a stressz kihat egész életükre. Természetes körülmények között ez része a szelekciónak, ám a kertész nem szeretné azt látni, hogy csak néhány mag kelt ki.

Az általam alkalmazott magkeverék elvetése a fentiek miatt április-május fordulóján történik legkorábban.

Más és más a hőigénye a csírázásnak, a szikleveles növények, és a már levelesnek. Csírázás után minden növénynek sok fényre és körülbelül egy hétig néhány, 5-7°C-kal alacsonyabb hőmérsékletre van szüksége, mint a csírázási hőmérsékleti optimum. Ennek hiányában a palánták megnyúlnak, eldőlnek, szöveteik fellazulnak, és a növény sokkal fogékonyabb lesz a bakteriális és gombás megbetegedésekre. Ezt a palántanevelésnél figyelembe kell venni!

Csírázási idő

A csírázási idő azt jelzi napokban megadva, hogy ha a csírázásnak megvannak a feltételei, az mennyi idő alatt következik be. A csírázáshoz hőre (ld., feljebb), nedvességre, megfelelő fényviszonyokra, és a mag alkalmas állapotára van szükség.

A csírázáshoz folyamatosan nedvességre van szükség. Ha a mag már megduzzadt a víztől, elkezdődött a csírázása, akkor nem száradhat ki addig, míg a sziklevelek és a gyököcske kifejlődik. Ez után a gyökér már képes a nedvesség felvételére. Nedvesség hiányában a csíra elpusztul. Ezért szükséges a magok nedvesen tartása vetés után. 3-5 cm vastag, nedves szalmával takarva a magokat, ez az állapot létrejön.

A legtöbb faj csírázása fényre közömbös. Ezeknek a magjai a talaj felszínén is kicsíráznak, ha a csírázás többi feltétele adott. Ilyen pl., a bársonyvirág, a keresztesvirágú zöldségek, padlizsán, paprika, paradicsom, tök, uborka, dinnye. Fény kell a csírázáshoz a bazsalikom, borsikafű, kapor, saláta, sárgarépa, sóska, zeller esetében. Vannak sötétben csírázó növények is, pl. a kukorica.

A megvilágítás időtartama néhány növényfajnál lényeges tényező. A hosszúnappalos növények napi 12 óránál több megvilágítást igényelnek a virágzáshoz. A hideg és mérsékelt öv legtöbb növénye ilyen. Ezzel szemben a rövidnappalos növények csak akkor virágoznak, ha a nappalok hossza nem lépi túl a fajra jellemző értéket. Ez a trópusok növényeire jellemző. Vannak növények, amelyek közömbösen viselkednek a nappalok hosszára.

A mag alkalmasságát a csírázásra több tényező is befolyásolja. A magokban számos faj esetében alakulnak ki csírázásgátló anyagok, amelynek az elsődleges oka, hogy a mag ne csírázzon ki idő előtt, pl., magában a termésben, vagy szezon előtt. Természetes körülmények között ezek az anyagok a környezeti feltételektől függően, eltérő időben bomlanak el, kopnak le, vagy oldódnak ki. A csírázás így nem egy időben következik be, amely biztosítani tudja, hogy mindig legyenek olyan csíranövények, amelyek megfelelő viszonyok közé születtek. Mivel a kertészek az egy időben való kelésre törekednek, ezért az ilyen magokat rétegezve nyirkos közegbe tárolják a csírázásig, vagy koptatják, forrázzák, áztatják a szárazon tárolt magot.

A magvak többsége hosszabb időn át 0-5°C-os hőmérsékletet igényel a csírázás előtti nyugalmi állapotban, (főleg gyommagvak), néhánynak pedig fagyponthoz alatti hőmérsékletre van szüksége.

A csírázás hormonális szabályozás alatt is áll. Az abszcizinsav gátolja a csírázást, a gibberellinsav megindítja azt. Tél végére az abszcizinsav lebomlik, a megvilágítás erősödésével pedig növekszik a gibberellinsav mennyisége.

Vetési idő helyre vetve

Vetni magokat, gumókat szoktunk. A vetési idő oszlopban azokat a hónapokat jelöltük meg, amikor a vetést érdemes elvégezni. A tág intervallumok oka, hogy hazánk tájai között elég nagy különbségek vannak hőmérsékletben, a legmelegebb és leghűvösebb tájak között a vetés időpontja, és a termés beérésének szempontjából egy hónap különbség is lehet. A helyre vetés azt jelenti, hogy a magokat a természet helyére vetjük el, a kikelt növényeket nem fogjuk átültetni. Növényünk egészsége szempontjából ez a legmegfelelőbb eljárás, mert élete kezdetétől alakíthatja ki a környezetéhez fűződő viszonyait, szerezheti meg azokat a társakat, elsősorban parányi lényeket, amelyekkel szimbiózisban él.

A palánta kiültetés ideje

Ültetni növényeket szoktunk. Néhány termesztett növényünket (pl., paprika) eredményesen csak palántáról tudjuk szaporítani. A javasolt kiültetési időszakra a magvetéshez hasonló megfontolások érvényesek, annak megfelelően, hogy az adott tájra milyen klimatikus viszonyok jellemzők.

Amennyiben lehetséges, a szabadgyökerű palántáról való ültetést mellőzzük. Ha muszáj palántát nevelni, azt érdemes földlabdával együtt elültetni a végleges helyére.

A vetés, illetve az ültetés közege

A mélymulcs esetében, tapasztalat hiányában gondot okoz, hogy milyen növényt milyen közegbe vethetünk, vagy ültethetünk el. A vetés, illetve ültetés oszlopok ebben nyújtanak segítséget. A vetés a legtöbb esetben a televény talajba történik. A tavaszi vetési időben a mélymulcs még korhadási fázisban van. A magokat úgy ültetjük, hogy a talaj felszínéig széthúzzuk a mulcsot, és a laza televény felszínére szórjuk el a magokat. A mag méretétől függően ezt 3-5 cm laza, nedves rostos humuszképzővel (többnyire szalmával) takarjuk vissza. Használhatjuk erre a félrehúzott mulcs felső, nem korhadt rétegét is, amely már rostos humuszképzőnek számít. A magok keléséig tartunk nedvesen a mulcsot!

Azoknál a növényeknél, amelyeknek a magjai fényen csírának, csak egy minimális vastagságú, 1-2 cm, laza, nedves szalmát terítsünk, amelyen még a fény átszűrődik, és amely nem hagyja kiszáradni a talaj felszínét.

Néhány növény magját (főleg kabakos termésűek) fészekbe vetjük. Ilyenkor a televényből alakítsunk ki egy kis fészket, és vessünk bele 3 magot, majd 5 cm vastagon takarjuk vissza mulccsal. Kelés után egy növényt hagyjunk a helyén!

A burgonya gumóját lehet, de nem kell a televényre vetni, behelyezhető a mulcsba is, ha annak vastagsága még tekintélyes a vetés időpontjában. A burgonya nem igényel különösebb gondoskodást a vetés után, de előfordul, hogy a mulcs teljesen elkorhad, és nem, vagy alig marad takaró a fiatal gumókon. Ilyenkor a fény hatására gumók megzöldülnek, és fogyasztásra alkalmatlanná válnak szolanin tartalmuk miatt. Ha a mulcs teljesen lepad, akkor a gumókat utólagosan szalmával kell lefedni!

A földlabdás palántáinkat akár a televénybe, akár a mulcsba ültethetjük. A szabadgyökeres palánták inkább a televénybe valók.